

УДК 347.73:340.142

В.О. Рядінська,

доктор юридичний наук, старший науковий співробітник,
завідувач науково-дослідної лабораторії ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-2210-5933

К.Г. Карпушова,

здобувач Київського міжнародного університету,
м. Київ, Україна

РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ЗРАЗКОВОЇ СПРАВИ У ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

У статті досліджено набуття рішенням за результатами розгляду зразкової справи ознак судового прецеденту на прикладі рішення Верховного Суду України по зразковій справі про застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного внеску платникам податків, зареєстрованим у зоні проведення антитерористичної операції. Доведено, що зазначена вище постанова є першим судовим прецедентом, винесеним по податковим спорам. Розглянуто доцільність використання судового прецеденту як джерела податкового права в правовій системі України.

Ключові слова: зразкова справа, рішення Верховного Суду України, платник, судовий прецедент, джерело права.

В статье исследовано приобретение решением по результатам рассмотрения образцового дела признаков судебного прецедента на примере решения Верховного Суда Украины по образцовому делу о применении штрафных санкций и пени за несвоевременную оплату единого взноса плательщиками налога, зарегистрированными в зоне антитеррористической операции. Доказано, что постановление является первым судебным прецедентом, вынесенным по налоговым спорам. Рассмотрено целесообразность использования судебного прецедента как источника налогового права.

Ключевые слова: образцовое дело, решение Верховного Суда Украины, плательщик, судебный прецедент, источник права.

Судова реформа, що відбулася в Україні у 2017 р., внесла суттєві зміни у систему судочинства, статус суддів, процесуальне законодавство та інші аспекти системи судочинства України, одним із яких є запровадження судового прецеденту в системі права України. На сучасному етапі, згідно з оновленим законодавством в Україні, рішення Верховного Суду України за результатами розгляду зразкової справи (надалі – зразкові рішення) набули ознак судових прецедентів. Питання запровадження судового прецеденту набуває особливої актуальності у податковому праві. Конфліктність податкових правовідносин, непослідовність вітчизняного законодавця при розробленні та провадженні нових норм податкового законодавства, порушення балансу приватних і публічних інтересів при оподаткуванні на користь публічних інтересів, діяльність Державної фіскальної служби України,

спрямована на забезпечення реалізації виключно фіскальної функції, низька податкова дисципліна платників податків – все це призводить до катастрофічного зростання кількості позовів за податковими спорами, що подаються до адміністративних судів України. Проте вирішення податкових спорів судами в Україні – справа довга і непередбачувана. За аналогічними справами різними судами приймаються різні рішення, при цьому не лише судами першої інстанції, а й Вищим адміністративним судом України. Отже, запровадження судового прецеденту має важливе значення саме у податкових правовідносинах, тому що сприятиме реалізації права на справедливий суд, яке, згідно зі ст. 6 Європейської конвенції з прав людини, полягає у єдиному застосуванні закону.

Про доцільність використання судового прецеденту як джерела податкового права в правовій системі України говорили Л. Воронова [1, с. 156–157], О. Дмитрик [2, с. 216], І. Кривих [3, с. 18–19], О. Золотарьова [4], С. Пепеляєв [5, с. 249], К. Сасов [6, с. 35], О. Якушев [7, с. 34], І. Цветков [8, с. 16] та інші, тому введення в національну правову систему судового прецеденту у формі зразкових рішень важко переоцінити. Проте, враховуючи новизну цього інституту, необхідно дослідити, чи існують такі рішення, як джерела права, у податковому регулюванні, оскільки певні сфери суспільних відносин ще не відчували на собі впливу новітнього джерела права.

Аналіз судової практики Верховного Суду України та реєстру судових рішень дозволив визначити, що на сьогодні Верховний Суд України прийняв рішення по зразковій справі та виніс постанову від 06.11.2018 № 812/292/18 по справі ПЗ 9901/22/18 за позовом обласної комунальної установи “Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень” (далі – ЛОЦПМІСД) до Головного управління Державної фіскальної служби України у Луганській області (далі – ГУ ДФС у Луганській області) щодо скасування рішення відповідача від 13 грудня 2017 р. № 0040151304 про застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного внеску [9].

Зазначена справа була передана на розгляд Верховного Суду України Луганським окружним адміністративним судом на підставі п. 21 ч. 1 ст. 4 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАСУ), оскільки відповідала ознакам типових справ. Справа в тому, що на той час у судах першої інстанції на розгляді перебувало більше 2 тис. позовів від платників єдиного внеску, зареєстрованих у зоні АТО, до Державної фіскальної служби України (далі – ДФС України) щодо скасування рішення ДФС про застосування штрафних санкцій та/або нарахування пені за невиконання обов’язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції на підставі ч. 10 та п. 2 ч. 11 ст. 25 Закону України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (далі – Закон № 2464-VI), а також перебування позивачів як платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у ст. 2 Закону України від 2 вересня 2014 р. № 1669-VII “Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції” (далі – Закон № 1669-VII), де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України від 14 квітня 2014 р. № 405/2014 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року “Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України”, що обумовлює звільнення від застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного

внеску відповідно до п. 94 розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2464-VI на період проведення антитерористичної операції) [9].

Сутність спору полягала у тому, що платники єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування (надалі – єдиний внесок), визначені ст. 4 Закону України від 8.07.2017 № 2464-VI “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” (далі – Закон № 2464-VI) [10], які перебувають на обліку в органах фіскальної служби, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у ст. 2 Закону України від 15.10.2014 № 1669-VIII “Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції” (далі – Закон № 1669-VIII) [11], де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України від 14 квітня 2014 р. № 405/2014 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року “Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України” (надалі – Указ Президента № 405/2014) [12] звільнялися від обов’язку своєчасного та в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок та виконувати інші обов’язки, передбачені ч. 2 ст. 6 Закону № 2464-VI на підставі пп. 8 п. 4 ст. 11 “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 1669-VIII на період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану [11].

Згідно з ч. 2 ст. 1 Закону № 1669-VIII, територія проведення антитерористичної операції – територія України, на якій розташовані населені пункти, визначені у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента № 405/2014 [11]. Перелік населених пунктів, на території яких здійснюється антитерористична операція, затверджувався розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 1053-р [13], дію якого було зупинено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1079-р [14], яке втратило чинність згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1275-р [15]. Підставою для такого звільнення визначалася заява платника єдиного внеску, яка повинна подаватися ним до органу доходів і зборів за основним місцем обліку або за місцем його тимчасового проживання у довільній формі не пізніше тридцяти календарних днів, наступних за днем закінчення антитерористичної операції [11].

Отже, для того, щоб бути звільненим від сплати єдиного внеску (на період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції або військового чи надзвичайного стану), платники такого внеску мали б: перебувати на обліку в органах фіскальної служби, розташованих на території населених пунктів, де проводиться антитерористична операція; подати заяву за основним місцем обліку або за місцем тимчасового проживання у довільній формі. Крім звільнення від обов’язку сплати єдиного внеску, згідно з нормами Закону № 1669-VIII, платники такого внеску звільнялися також від відповідальності за невиконання обов’язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції, штрафні та фінансові санкції до них не застосовувалися, а недоїмка, що виникла у платників єдиного внеску, які відповідали зазначеним вище ознакам, визнавалася безнадійною та підлягала списанню в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу [11]. Здавалося б, законодавець потурбувався про інтереси суб’єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території проведення антитерористичної

операції, та осіб, які проживають у зоні проведення антитерористичної операції або переселилися з неї під час її проведення, проте на практиці виникла проблема.

Органи ДФС України, спираючись на ст. 10 Закону № 1669-VIII, окрім факту перебування платників єдиного внеску на обліку в органах ДФС України, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, заяви про звільнення від виконання обов'язків, передбачених ч. 2 ст. 6 Закону № 2464-VI, вимагають ще сертифікат Торгово-промислової палати України (далі – ТПП України) про наявність форс-мажорних обставин, які призвели до несвоєчасної сплати єдиного внеску в період 2014–2015 років.

Проте отримати сертифікат про наявність форс-мажорних обставин – проведення АТО в ТПП України виявилось непросто. Причина відмови у виданні таких сертифікатів обґрунтовувалася у листі ТПП України від 09.01.2015 № 106/05-5.4 так: "...у п. 5 ст. 11 "Прикінцеві та перехідні положення Закону № 1669-VIII зазначено, що Кабінет Міністрів України у десятиденний строк з дня опублікування названого Закону затверджує Перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України № 405/2014 у період з 14.04.2014 до її закінчення. Проте дія розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.10.2014 № 1053-р "Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція", зупинена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1079-р. Інформацію щодо контрольованої території силами АТО щоденно надає Штаб Антитерористичного центру при Службі безпеки України" [16].

Отже, виникла ситуація, за якої певні суб'єкти мали право на звільнення від сплати єдиного внеску, від відповідальності за невиконання обов'язків платника єдиного внеску, від нарахування штрафних та фінансових санкцій, проте через те, що вони не могли отримати сертифікат ТПП про проведення АТО, проголошені права залишалися декларативними. Органи ДФС України, отримавши заяву від платника єдиного внеску за основним місцем обліку або за місцем тимчасового проживання щодо звільнення від сплати такого внеску, продовжували нараховувати не лише єдині внески, а й штрафні санкції та пеню за несвоєчасну сплату єдиного внеску і надсилали рішення про їх сплату платникам єдиного внеску, аргументуючи це тим, що неможливість виконання обов'язків платника єдиного внеску не підтверджена сертифікатом ТПП України.

Платники єдиного внеску, що мали право на звільнення від відповідальності за невиконання обов'язків платника єдиного внеску (від нарахування штрафних та фінансових санкцій) стали масово подавати позови у суди з вимогами скасування рішень органів ДФС України про застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного внеску, що призвело до передачі Луганським окружним адміністративним судом справи за позовом ЛОЦПМІСД до ГУ ДФС у Луганській області до Верховного Суду України як типової справи для винесення зразкового рішення.

Верховний Суд України у своїй постанові № 812/292/18 дійшов таких висновків:

1) при розбіжності між загальним і спеціальним нормативно-правовим актом перевага надається спеціальному, якщо він не скасований виданим пізніше актом (за змістом ст. 1, ч. 1, 2 ст. 8 Конституції України, Україна є правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу, закони приймаються на її основі й мають відповідати їй; відповідно до ст. 22 Конституції України, при прийнятті нових законів або

внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод);

2) вимога щодо подання сертифікату ТПП України як умови для звільнення від штрафу та/або пені за несвоєчасне та/або не в повному обсязі нарахування, обчислення чи сплату єдиного внеску є необґрунтованою вимогою з боку органу доходів та зборів, оскільки:

а) органи ДФС України, а також платники єдиного внеску під час здійснення своїх повноважень та обов'язків застосовують приписи Закону № 2464-VI, оскільки правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, передбачені саме цим Законом, норми якого є спеціальними, порівнюючи з нормами Закону № 1669-VIII;

б) єдина підстава для звільнення від виконання обов'язків зі сплати єдиного внеску зазначена в нормі п. 93 (у подальшому п. 94) розділу III “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2464-VI і не передбачає обов'язку подання такого сертифікату;

в) подання заяви як підстави для звільнення від виконання обов'язків, передбачених ч. 2 ст. 6 Закону № 2464-VI, є додатковою умовою для списання і в подальшому відсутності нарахування штрафних санкцій та пені на суми несвоєчасної сплати зобов'язань по єдиному внеску, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу; платник єдиного внеску має можливість подання такої заяви протягом певного строку (тридцяти днів) після закінчення антитерористичної операції, натомість, звільнення від відповідальності передбачено безпосередньо у Законі № 2464-VI та не потребує додаткового звернення, оскільки ця норма встановлює “незастосування відповідальності, штрафних та фінансових санкцій” та адресована насамперед до осіб, наділених повноваженнями щодо застосування відповідальності, штрафних і фінансових санкцій;

3) норми законодавства, які допускають неоднозначне або множинне тлумачення, завжди трактуються на користь особи (верховенство права, передбачене як принцип судочинства в Україні (ч. 2 ст. 6 КАСУ), необхідність дотримання європейських стандартів (Закон України № 1402-VIII) та застосування практики Європейського суду з прав людини (ст. 17 Закону України від 23.02.2006 № 347-IV “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”, врахування правової позиції цього суду, викладеної в рішенні від 14 жовтня 2010 р. у справі “Щокін проти України” (заяви № 23759/03 та № 37943/06), де суд визначив концепцію якості закону, зокрема з вимогою, щоб він був доступним для заінтересованих осіб, чітким та передбачуваним у своєму застосуванні) обумовлюють, що в разі, коли національне законодавство припустило неоднозначне або множинне тлумачення прав та обов'язків осіб, національні органи зобов'язані застосувати найбільш сприятливий для осіб підхід);

4) факт перебування платників єдиного внеску на обліку в фіскальних органах, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, є підставою для зупинення застосування до таких платників заходів впливу, стягнення і відповідальності за порушення Закону № 2464-VI [9].

Крім цього, Верховний Суд України визначив ознаки типової справи, які у подальшому підлягали вирішенню за зразковим рішенням: позивачі – платники єдиного внеску, визначені у ст. 4 Закону № 2464-VI; відповідач – органи ДФС

України; в) предмет спору – рішення про застосування штрафних санкцій та/або нарахування пені за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції на підставі ч. 10 та п. 2 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464-VI, а також перебування позивачів як платників єдиного внеску на обліку в органах ДФС, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у ст. 2 Закону № 1669-VIII, де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України від 14 квітня 2014 р. № 405/2014, що обумовлює звільнення від застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного внеску відповідно до п. 93 (змінений у подальшому на п. 94) розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2464-VI на період проведення антитерористичної операції [9].

Постанова Верховного Суду України № 812/292/18 по справі ПЗ 9901/22/18 від 06.11.2018 за позовом обласної комунальної установи “Луганський обласний центр підтримки молодіжних ініціатив та соціальних досліджень” до ГУ ДФС у Луганській області щодо скасування рішення про застосування штрафних санкцій та нарахування пені за несвоєчасну сплату єдиного внеску, є зразковим рішенням, яке належить застосовувати в адміністративних справах при вирішенні аналогічних спорів за зверненням платника податків єдиного внеску до суду з позовом до органів ДФС з вимогами скасувати рішення про застосування штрафних санкцій та нарахування пені за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 року до закінчення антитерористичної операції на підставі ч. 10 та п. 2 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464-VI. Зазначена вище постанова є першим судовим прецедентом подібного роду, винесеним по податковим спорам, її значення для податкового регулювання полягає в тому, що: 1) всі аналогічні справи підлягають вирішенню аналогічно; 2) органи ДФС України не виноситимуть рішень щодо застосування штрафних санкцій та нарахування пені за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції на підставі ч. 10 та п. 2 ч. 11 ст. 25 Закону № 2464-VI; 3) право певних платників єдиного внеску на незастосування штрафних санкцій та нарахування пені за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період з 14 квітня 2014 р. до закінчення антитерористичної операції, буде реалізоване; 4) реалізується право на справедливий суд, яке, згідно зі ст. 6 Європейської конвенції з прав людини, полягає у єдиному застосуванні закону.

Таким чином, рішення Верховного Суду України за результатами розгляду зразкової справи як судовий прецедент здійснює безпосереднє нормативне регулювання податкових правовідносин в Україні на сучасному етапі. Враховуючи конфліктність податкових правовідносин, непослідовність вітчизняного законодавця при розробленні та провадженні нових норм податкового законодавства, порушення балансу приватних і публічних інтересів при оподаткуванні на користь публічних інтересів, діяльність ДФС України, спрямовану на забезпечення реалізації виключно фіскальної функції, кількість податкових спорів, що перебувають на розгляді адміністративних судів України, можна прогнозувати появу нових зразкових рішень ВС по податковим спорам, а, отже, – посилення впливу рішень ВС за результатами розгляду зразкової справи як судового прецеденту на податкові правовідносини в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Воронова Л.К.* Фінансове право України: підруч. К.: Прецедент; Моя книга, 2006. С. 56–57.

2. *Дмитрик О.О.* Джерела фінансового права: дис. ... д-ра юрид. наук. Х., 2011. 447 с.
3. *Кривых И.А.* Источники налогового права Российской Федерации: понятие, проблемы классификации, основные принципы действия: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.14. Екатеринбург, 2009. С. 8, 18–19.
4. *Золотарева А.Б., Шталов С.С.* Роль прецедента в налоговом праве. URL: <ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/gai/wpaper/123Zolotareva.pdf> (дата звернення: 15.11.2018).
5. *Налоговое право: учеб. / под ред. С.Г. Пепеляева. М.: Юристъ, 2005. С. 249.*
6. *Сасов К.А.* Судебный прецедент в налоговом праве: правовой ориентир или шпаргалка для судьи? *Налоговый вестник.* 2010. № 11. С. 35–38.
7. *Якушев А.О.* Источники налогового права: новые подходы к изучению. *Финансовое право.* 2009. № 2. С. 34–37.
8. *Цветков И.В.* Прецедент создан. Налоговые споры можно решить, опираясь на вынесенные судебные решения. *Российская бизнес-газета.* 2010. № 18. С. 16–19.
9. Постанова Верховного Суду України від 06.11.2018 № 812/292/18 по справі ПЗ 9901/22/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77911136> (дата звернення: 15.11.2018).
10. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2017 № 2464-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2–3. Ст. 11.
11. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції: Закон України від 15.10.2014 № 1669-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 15.11.2018).
12. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 р. “Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України”: Указ Президента України від 14 квітня 2014 р. № 405/2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405/2014> (дата звернення: 15.11.2018).
13. Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 1053-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-2014-p>. (дата звернення: 15.11.2018).
14. Про зупинення дії розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 р. № 1053: розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1079-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2014-p>. (дата звернення: 15.11.2018).
15. Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1275-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-2015-p> (дата звернення: 15.11.2018).
16. Лист ТПП України від 09.01.2015 № 106/05-5.4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0106571-15/print> (дата звернення: 15.11.2018).

REFERENCES

1. *Voronova, L.K.* (2006) *Finansove pravo Ukrainy*. “Financial Law of Ukraine”. K: Precedent; My Book, 56–57 [in Ukrainian].
2. *Dmytryk, O.O.* (2011) *Dzherela finansovoho prava*. “Sources of Financial Law”: thesis ... Doctor of Law. Kh., 447 p. [in Ukrainian].
3. *Kryvykh, I.A.* (2009) *Istochniki nalogovogo prava Rossiyskoy Federatsii: ponyatiye, problemy klassifikatsii, osnovnyye printsipy deystviya*. “Sources of Russian Tax Law: Concept, Problems of Classification, Main Principles of Action”: abstract of a thesis ... Candidate of Law: 12.00.14. Ekaterinburg, P. 8, 18–19 [in Russian].
4. *Zolotareva, A.B., Shatalov, S.S.* *Rol' pretsedenta v nalogovom prave*. “The Role of Precedent in the Tax Law”. URL: <ftp://ftp.repec.org/opt/ReDIF/RePEc/gai/wpaper/123Zolotareva.pdf> (Date of Application: 15.11.2018) [in Russian].
5. *Nalogovoye pravo*. “Tax Law”: textbook / ed. S.H. Pepelyaev. M.: Yurist, 2005. P. 249 [in Russian].
6. *Sasov, K.A.* (2010) *Sudebnyy pretsedent v nalogovom prave: pravovoy oriyentir ili shpargalka dlya sud'i?* “Judicial Precedent in Tax Law: Legal Guide or a Cheat Sheet for a Judge?” *Tax Herald* 11, 35–38 [in Russian].
7. *Yakushev, A.O.* (2009) *Istochniki nalogovogo prava: novyye podkhody k izucheniyu*. “Sources of Tax Law: New Approaches to the Study”. *Financial Law* 2, 34–37 [in Russian].
8. *Tsvetkov, I.V.* (2010) *Pretsedent sozdan. Nalogovyye spory mozno reshit', opirayas' na vynesennyye sudebnyye resheniya*. “The Precedent Has Been Created. Tax Disputes Can Be Resolved Based on Court Decisions”. *Russian Business Newspaper* 18, 16–19 [in Russian].

9. Decree of the Supreme Court of Ukraine dated 06.11.2018 No 812/292/18 in re PZ 9901/22/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77911136> (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

10. About the Collection and Registration of a Single Contribution to the Compulsory State Social Insurance: Bill of Ukraine dated 07.08.2017 No 2464-VI. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 2011. No 2–3. Art. 11 [in Ukrainian].

11. About Interims for the Period of the Anti-Terrorist Operation: Bill of Ukraine dated 15.10.2014 No 1669-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

12. About the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of April 13, 2014 “About Urgent Measures to Overcome the Terrorist Threat and Preserve the Territorial Integrity of Ukraine”: Decree of the President of Ukraine dated April 14, 2014, No 405/2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/405/2014> (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

13. About Approval of the List of Settlements Where the Anti-Terrorist Operation Took Place: the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 30, 2014 No 1053-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-2014-r> (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

14. About the Suspension of the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 30, 2014 No 1053 dated November 5, 2014 No 1079-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1079-2014-r>. (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

15. About Approval of the List of Settlements Where the Anti-Terrorist Operation Took Place and the Invalidation of Certain Decrees of the Cabinet of Ministers of Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.12.2015 No 1275-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-2015-p> (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

16. Letter of the CCI of Ukraine dated January 9, 2015 No 106 / 05-5.4 (Date of Application: 15.11.2018) [in Ukrainian].

UDC 347.73:340.142

V.O. Riadinska,

Doctor of Juridical Sciences, Senior Research Associate,
Chief of the Laboratory,
State Research Institute MIA Ukraine, Kyiv, Ukraine,
ORCID ID 0000-0002-2210-5933,

K.H. Karpushova,

Postgraduate of Kyiv International University,
Kyiv, Ukraine

DECISIONS OF THE SUPREME COURT OF UKRAINE ON RESULTS OF THE EXAMINATION OF MODEL CASE IN TAX LAW

At the present stage, according to the updated legislation, the Decree of the Supreme Court of Ukraine on the results of consideration of model cases (hereinafter – model decisions) have got the signs of judicial precedents. The urgency of the introduction of a judicial precedent is confirmed precisely in the tax legal relationship, as it contributes to the implementation of the right to a fair trial, which, according to Art. 6 of the European Convention on Human Rights, is the unified application of the law.

Paper considers the acquisition of a decision on the results of consideration of model case signs of a judicial precedent on an example of the Decree of the Supreme Court of Ukraine on model case approved by the resolution number 812/292/18 No 812/292/18 on the case PZ 9901/22/18 of 06.11.2018 under the claim of the Regional Community Establishment “Luhansk Regional Center for Support of Youth Initiatives and Social Studies” (hereinafter – LRCSYISS) to the Main Directorate of the State Fiscal Service of Ukraine in the Luhansk region regarding the cancellation of the defendant’s decision from December 13, 2017 No 0040151304 about penalty

charges for the late payment of a single premium. The situation is considered in which certain subjects were entitled to exemption from payment of a single payment, from liability for non-fulfillment of the obligations by the payer of the single payment, from the calculation of penalties and financial sanctions, however, because they could not get a certificate of the TTP because of anti-terrorist operation, the proclaimed rights remained declarative ones. Bodies of the SFS of Ukraine, having received a statement from the payer of a single payment at the main place of registration or at the place of its temporary residence in respect of the exemption from payment of such contribution, continued to charge not only single contributions, but also penalties and penalties for late payment of the single contribution. The Supreme Court of Ukraine passed the resolution to abolish the decision to impose fines and to charge a fine for late payment of the single payment, and recognized this decision as a model one to be applied in administrative cases when dealing with similar disputes. The above-mentioned resolution is the first judicial precedent of such kind, which was passed on tax disputes.

Taking into account the conflict nature of tax legal relations, the inconsistency of the domestic legislator with the development and implementation of new rules of tax legislation, the violation of the balance of private and public interests in taxation in favor of the public interest, the activity of the SFS of Ukraine, which is aimed at the insurance of the implementation of exclusive fiscal functions, the number of tax disputes being considering administrative courts of Ukraine, it is possible to predict the emergence of new exemplary decisions of the Arbitration Court on Tax Disputes, and therefore – strengthening of an influence of the decisions of the Armed Forces on the results of examining the model case as a judicial precedent for tax relations in Ukraine.

Keywords: model case, Supreme Court Decree, payer, court case, source of law.

Отримано 30.11.2018